

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Finis Poloniae?

Je konec Polke? V listi svetoga Oče, „Osservatore Romano“ da vrednik grof della Torre sledeči odgovor: „Ne. Največja krivica je bila prizadeta narodi Sobieskoga“ — Polakom — šteri je večkrat rešo evropsko kulturo, pač eden najbolje žalostnih prizorov politične zgodovine vseh časov, ki se je po poldrugi stoletji ponovo“ — te so Polko trikrat zendrugim delili — „kak da bi zgodovina narodov se ničesa ne navčila.“

„Finis Poloniae“ — konec Polke? — „Ne. Zato ne, ar svet na Polko ne pozabo, zato, ar mora spomin na to reč, štera se je pred poldrugim stoletjem prvič povedala i štera se zdaj ponavlja v novoj i še v bole stra-

hovitoj preskušnji, more izzvati i je izzvao reakcijo. Ne, ne bo takšega konca. Pravičnost, človečanstvo, razum se branijo to priznati i celo tisti, ki držijo silo za najbolje opravičeni pogon v življenji, se ne morejo s tem strinjati. Ve so oni tisti, ki najbolje povdarjajo, da narodi, ki se ne vejo braniti, ne so vredni, da živejo. Zato je pa ešče bole istinsko, da Polka zasluži, da žive, gda je to dokazala v svojoj junaškoj obrambi, kak jo je vsikdar dokazovala. Tak čütijo i verjejo vsi, štere drži s Polaki katoličanska vera i ki se zavedajo, kakšo nevarnost za katoličanstvo pomeni usoda njihove domovine, za tisto katoličanstvo, štero je svetlost evropske civilizacije i omike vsega sveta.“

Hitler v Danzigi.

Kancler Hitler je obiskao Danzig, štero mesto ga je navdušeno sprejelo. V dugom govoru je razložo, da je polski narod menje vreden kak nemški, da je meo slabo vodstvo i da je Anglija kriva, ka je nahujkala Polko. Francija bo krva-

vela, Anglija pa dobiček v žep vtikala. Danzig je nemški i bo nemški, kak dolgo bo ostao nemški narod. Polski prosti vojak je bio junaški, a Polka več ne bo vstala, z Rusijov de Nemčija za to skrbela.

Odgovor Angležov na Hitlerov govor.

Na seji spodnje zbornice je Chamberlain, angleški minister-ski predsednik dao odgovor na Hitlerov govor. V njem je zavrnio Hitlerove trditve i izjavo:

Anglija se bo borila do končne zmage.

V svojem govoru je tudi omenio, da so v 2 tjednoma na morji več dosegnoli Angleži, kak v svetovnoj bojni štiri leta i ka so že do sedem nemških podmornic potopili.

Od Polke je pravo:

„Celi svet sprevaža z občudovanjem borbo polske armade, štera še obstoji i se bori naprej z neizmernim junaštvom. Če Anglija i Francija nesta mogli bole učinkovito priskočiti na pomoč Polskoj, te pa ponavljam samo to, da smo znova obvestili polsko vlado, da bomo držali vse svoje obveze do polske i da bomo nadalü-

vali bojno do končne zmage, ki bo opet vpostavila nadvlado pravice.“

„Mi ščemo Europo osloboditi toga stalnoga splošnoga strahü, da se vsaki narod mora bojati, da bo kda napaden. V tom pogledi nas v toj borbi ne bo stavila nikša grožnja, ne nas, ne Francozov.“

Odgovor Francije na Hitlerov govor

Vlada je soglasno sklenola, da se izrazi polskoj vojski i polskomi narodi vse priznanje za njegovo junaško borbo proti takšoj premoči. Vlada pri toj priliki znova povdarja, da se njeni sklepi za nadalüvanje bojne ne bodo spremenili i da se bo Francija s svojimi zavezniki vojsküvala nadale do skupne zmage, štera naj vpostavi poštvüvanje pravice na sveti.

Italija dela za mir i zvezo nepristranski držav.

Italija si močno prizadeva, da bi napravila mir. Če se njoj to ne posreči, bo iskala zvezo med Jugoslavijov i Grčijov, da

se bojna ne raztegne na Balkan. V te namen je svoje čete potegnola nazaj z grčke meje, Grčija pa z talijanske v Albaniji.

Varšava stanovitna.

Angleški narod je poslao po radii najtopleše pozdrave junaškim branitelom Varšave, ki so odbili poziv Hitlera, da bi se vdali Nemcom. Raj merjejo, kak bi se vdali. Nemci so zato začeli grozno obstrelavati Varšavo, krasne umetnine ležijo v prahi i

pepeli, nemške bombe so celo zadele hišo, v šteroj je bilo 90 nemških zgrablencov i so jih 27 vmorile, 53 pa ranile. Varšavske žene so zašile milijon vreč i napunile s peskom za obrambo proti nemškomi napadi.

Zrok za novi rop.

Sovjetska vlada potom radija obtožuje baltske države, da v svojih pristaniščaj držijo tujih držav podmornice. To je novih zrokov iskanje, da se te države podjarmijo od bolševikov, šteri

v Polskoj že divjajo i duhovnike zapirajo. Romunija se tudi boji, da bo Rusija od nje zahtevala vrnitev Besarabije. S tem bi nastala v Europi znova nova bojna.

Predsednik Romunske vlade streljeni.

V Bukarešti pri mosti Dembovica so kotrige narodno socialistične stranke, zvane „železna garda“ z revolverskimi strelji vmorili Calinescu-ja, predsednika romunske vlade, ki je z ednim bio tudi vojni minister. Od 9 morilcov je dobo 20 streljav. Pokojni minister je bio sin prostih staršov, ki je z celov močjov delao za neodvisnost svoje domovine, da ne bi prišla pod vpliv tujih držav. To nese je vidilo plačanim narodnosocialistom, zato so ga z sveta spravili.

na istom mesti dala vlada morilce, odyetnika Dimitrescu i njegove pomagače strliti. Dva sta se prle sama strelila, sedem jih je pa vojaštvo. Vseh devet mrtvih tel je ležalo na cesti 24 vür. Na objavi stoji: „Tak se bo odsehmao postopalo z vsemi morilci i izdajalci države.“

Calinesca so z velikov žalostjov naroda na državne stroške pokopali i to po želi pokojnoga v rojstnoj vesi, kama je na kmečkih plüžnih kolcaj pripelalo triügo šest jüncov.

Isti den, 21. septembra je

Pismo prezvišenega g. knezoškofa g. Camplin-u.

Maribor, dne 6. IX. 1939.

Za prijazne čestitke k 29. avgustu t. l. se iskreno zahvaljujem. Bog plačaj!

Obenem izrekam Vam in vsem sopodpisanim prisrčno zahvalo za pozdrav z Gravelle z dne 15. VIII. — Sporočite dragim rojakom, da molim za njih blagor, nje pa prosim, naj molijo za mene.

Želeč Vam blagoslova božjega pri Vašem delu, se Vam priporočam v Memento.

vdani
† Ivan Jožef

Razgled po katoličanskem sveti.

Nekatoličan od veličine katoličanske Cerkve. Nekdašnji poslanik Združeni držav severne Amerike, Hugh Wilson, v Berlinu, šteroga je zapüsto, kda se je začno boj s Polskov, je napisao knigo, v šteroj popisüje svoje vtise z drügi držav i v ništernoj priliki guči tudi od katoličanske Cerkve. Med drügim pravi: „Jaz nesem katoličan, a moje misli so se začnole obracati h kat. Cerkvi. Začno sam razmišlati od njene živlenske moči i trajnosti. Že kak zgodovinski spomenik stoji edinstvena v civilizaciji zahoda. Pozküšao sam že primerjati Cerkev z rimskov zakonodajov, pa to neupravičeno. Rimski zakonodaja se je v stoletaj spremenila, katoličanska Cerkev pa je ostala, kak je bila. Skoz ves srednji vek je ohranila klasične jezike, ohranila izročilo staroga Rima. Prilagodila se je, a ne se spremenila, je diplomatska, a nepremekliva, je preživela polome kralstva, casarstva i demokracije. Ostala je, kak je bila pred sto leti. Če je bilo potrebno, je pogumno stopila pred vladare sveta. Na zahodi je bila edina sila, šteroj se vse špoštlivo klanja. To je sila, s šterov vlade morajo računati, pa naj jim bo to lübo, ali naj verjejo v katoličanski navuk ali ne. Najmogočnejši državniki se morejo odmikati njenoj nevzdržnoj moči. Razmišlao sam od lepote Cerkve, od poslikani oken katedrale v Chartres, v Rimi i Milani. Najlepše umetnosti Cerkev hrani. V vsoj svojoj zgodovini si je postavila v službo najbolje duhovite arhitekta, slikara, glazare, zlatare i obrtnike. Luteranske cerkve i katedrale po Europi so pred opazovalcom kak da leži na njih mrtva roka. Samo v Angliji se je v ništernih veliki katedralaj anglikanske cerkve ohranila lepota. Pa samo ohranila, ne je pa tü nastanola, ar večino tej cerkvi so zidali katoličanski možje. Razmišlao sam od znotrašnje povezanosti Cerkve s svojimi verniki, od njene izredne sposobnosti, da je vsem vse. Prilagodi se kmeti i izobraženci, vsakomi na svoj na čin, v jedri pa z istov prisrčnostjov. Cerkve so tü, da bi bile obiskane. Indijanec prinese s sebov svoj falaček hrane i ga povžije

v hladni sencaj cerkve. Prinaša svojo deco i živali, da bi bili blagosloveni. V Cerkvi se zda i cerkev ga pokopa. Kda ide mimo, stopi notri i pomoli. Izobraženci Cerkev reši dvojnosti. V zavesti, ka samo ona pravilno rešavle vse težkoče, najde svoj mir v njoj. Dühovnik v spovednici se bori s človečimi blodnjami vsej vrst i nieden vernik njemi nemre olajšati toga bremena. Pa ravno zato, ar se katoličanstvo v svojoj preprostosti i pristnosti more prilagoditi tudi najbolje priprostomi človeki, je blaženost za milijone i milijone.“

To piše luteran. Kda se pisec, šteri je preromao dosta sveta i ma vpogled v življenje visiki i nisiki krogov, tak poglabla v skrivnostno življenje kat. Cerkve i se čüdi njenomi neomajenomi delüvanji, zaključuje svoje misli z vzdihom: „Zaistno je srečen, što je v toj veri rojen!“

Amerika. Napad komunistov. V mestu Newarku je župnik špansko-portugalske župnije službo sv. mešo v zahvalo, da se je končala državlanska bojna v Španiji i za žrtve, štere je ta bojna zahtevala. Pri cerkvi se je zbralo 500 marksistov, ki so pripelali dva radia i so motili božo službo. Po končanjoj božjoj službi so napadnoli španskoga i portugalskoga konzula. To je prvi primer, da so motili božo službo i napadnoli obiskovalce cerkve v Ameriki, kde je načelo verske slobode edno izmed glavnih načel. Spodoben napad se je zvršo v Mehiki pri cerkvi v Guadalupi. Tü je pa bilo poškodüvano samo cerkveno poslopje, osebno ne bio nišče napadnjeni.

Italija. Skrb za izseljence. Za versko življenje Italjanov, šterih žive okoli 10 milijonov zvüna mej svoje države, je jako poskrbljeno. Na velikih taljanskih prekmorskih ladjaj je stalno nastavljenih 20 ladijski kaplanov, ki skrbijo za versko življenje potüjočih rojakov. Za 900.000 v Franciji živečih Taljanov, je 24 misijonskih postaj. Za polske delavce, ki so lani odšli v Ameriko, je skrbelo 7 duhovnikov. Düšnomi pastirstvi taljanskih izseljencov se posveča posebna kongregacija s 100 duhovniki i 350 duhovniškimi kandidati.

Zahvala izseljen. duhovnika.

Gledam mogočne stolpe krasne katedrale sv. Križa v Orleans-i, kjer bi se morali zbrati za naš verski sestanek v nedeljo, 10. septembra, če vojna vihra ne bi vmes prišla.

Gledam krasne stolpe, ki jih oblaki oblegajo.

Poslušam poročilo vrlega izseljenca Jožefa: to bi bil dozdej največji sestanek v Franciji: prek 250 bi jih prišlo, saj jih je že sedaj prišlo prek 150, mnogi že s kovčeki, da bi potem z mano vred odpotovali proti Parizu in dalje proti domovini; a jaz več nistem mogel na sestanek, na prvi sestanek v mogočni francoski katedrali.

Čitam ljubeznive vrstice, ki mi jih je tega dne poslala majhna skupina, ki je vendar imela skupni obed. Njih solz se spomnim in še meni je težko pri srcu.

Vsem tem vrlim izseljencem, ki so prišli skupaj, se od srca zahvaljujem za veliko ljubezen, ki so jo s tem pokazali do Boga in domovine ter duhovništva.

Mogoče pa njihove molitve le ne bodo zastonj, morda se bodo pa oblaki okoli cerkve razpršili in bo spet sijalo sonce, svetlo sonce...

Camplin.

Vredništvo v Lendavi hš. 67, uprava v Crensovčih, Slov. Krajina.

Letna naročnina v državi 30 Din., mesečno 2-50 Din., v inozemstvu 72 Din., mesečno 6 Din. z M. Listom letno 100 Din. Na skupni naslov pri širitelaj v državi je letna naročnina 24 Din., mesečna 2 Din. — Plačati se mora naprej. Stev. položnice 11806. Rokopisi se ne vračajo. — Cena oglasov: Cela stran 800 Din., pol stran 400 Din. i tak niže. Poslano med tekotom vsaka reč 2 D. mali oglasi 10 reč 5 Din. više vsaka reč 150 Din.

Nedela

po Risalaj osemnajseta.

Vu onom vremeni: Stopivši Jezus vu ladjico, prejk se je pelao, i prišao je vu svoj varaš. I ovo prinesli so k njemu z gutom vdarjenoga na posteli ležečega. I videvši Jezus vero njihovo, pravo je z gutom vdarjenomi: Vupaj se sinek; odpuščajo se tebi tvoji grehi. I ovo niki s pisacov pravili so vu sebi: ete blazni. I gda bi video Jezus mišljenja njihova, vilo je: zakaj mislite hūdo vu vaši srcaj? Ka je laži povedati: odpuščajo se tebi grehi tvoji; ali pa praviti: stani gori i hodi? naj pa znate, ka Sin človeči ma oblast na zemli odpušćati grehe, teda je vilo z gutom vdarjenomi: stani gori, vzemi postelo tvojo ino idi vu hižo tvojo. I gori je stano, i odišao je vu hižo svojo. Videvši pa lūstvo zbojalo se je, i dićilo je Boga, ki je takšo oblast dao lūdem. (Mat. IX.)

Zakaj je Gospod stopo v ladjico, če je pa prle večkrat hodo po vodi? Zato, da nam posvedoči svojo človečo naravo. Oboje nam je šteo v svojem življenju dokazati: da je Bog i da je človek. Da je On Bog, spoznamo iz čūde, gda je ozdravo mrtvokotrignoga na duši i na teli. Da ga pa vidimo človeka, stopi v ladjico.

Stopo je pa v ladjico tūdi zato, da nam da vzgled poniznosti. Kak v vsem Gospodovom življenju, tak se naj tūdi v dnešnjem evangelskom dogodki združujeta sijaj boži i skrajna človeča skromnost.

Dūševna bolezen je nevarnejša, kak telovna, zato trbe najprle paziti na jo. Istina, človek najprle čūti telovne bolećine i greha navadno ne občūti tak, kak trn v peti. I vendar je greh veki hūdo, kak ta najhūša telovna bolezen. Zato pravi Zveličar: „Iščite najprle bože kralstvo.“

Z vidnim čūdom je šteo Kristuš lūdi preprićati, da ma oblast odpušćati grehe. Obūditi grešnika k milosti je dosta več, kak zdignoti betežnika iz ležišća, ali lūdem je to drugo bole vidno i zato napravila na nje globši vtis. Kristuš pa čūde ne misli primerjati, šteo je samo povedati, da je človeki oboje nemoće. Kak človek nemre betežnika ozdraviti z ednov rećjov, tak tūdi grešniki nemre odpušćati grehov z rećjov: „Odpušćeni so.“

Če pa Gospod pred očmi vseh lūdi vćini veliko čūdo, da ozdravi z rećjov betežnika, moramo vervati, da njemu je dana tūdi oblast, odpušćati grehe.

Dnešnjega evangelića dogodek nam je tūdi prispodoba: Gospod je prišeo v „svoje mesto“. Gospodovo pravo mesto na sveti, njegov na pećino postavljeni grad, je sv. katolićanska Cerkev.

Tū njemu prinesejo „mrtvokotrignoga“ betežnika, ki ma roke, a nemre jih gibati; noge ma, a nemre hoditi. Nesrećen betežnik je podoba človeka, ki je v smrtne grehe zakapani, je podoba vsega človeštva, ki je pričakūvalo Zveličara.

Kristuš je človeči rod ozdravo s svojim navukom i s svojim trpljenjom.

Gospod pravi betežniki — grešniki: „Vstani“. Da njemu pomoć, kelko je potrebno, a vstati mora sam, zapušćiti mora greh, zapušćiti grešno priliko, zapušćiti ležišće, v štero je bio dozđaj zakapani.

„Posteo“ je telo, so telovne potrećbine, ki nas ne smejo popunoma vezati na sebe.

Pride pa še vōra, gda bo Gospod naroćavao: „Zdigni svojo posteo!“ To se bo zgodilo na den, gda se bodo dūše znova združile s teli, na den sodbe živih i mrtvih. Tisti den bo pravo Gospod svojim odebranim: „Idi na svoj dom,“ i dīte v kralstvo, ki vam je pripravljeno od vekomaj!“

Glasi z bojišća.

Ka je govoro predsednik Francoske vlade Deladier v parlamentu.

Obiskao sam fronto, naša vojska se drži izvrtstvo i je že par kilometrov v Nemćiji. Vojsko nam je vsilila Nemćija, štera si je delitev Polske z Rusijov že prle dogovorila. Zahrbtini napad Rusov je bio tūdi že 23. augusta v tajnoj pogobi doloćen.

„Šteri pošten človek bi še mogo vervati v reći tistih, šterim so roke puna krvi. Što bo vervao v reći tistoga, ki že leta i leta krši dano reć? Koliko pogodb je bilo že raztrganih? Lansko leto 29. sept. mi je Hitler v Monakovom pravo, da nešće Čehov, da Čehov ne mara za nikšo ceno v Nemćiji“ ar šće nemške pokolenje čisto ohraniti. Če nam zato dnes Hitler govori, da nešće več nikaj od nas, ar je že zasedo Polsko, te se moramo zavedati samo te istine, da šće vnićiti še Francijo, kak je vnićo Austrijo, Češkoslovaško i zdaj Polsko. Pravo je to že i napisao v svojoj knigi „Mein Kampf“, kje pravi, da trbe Francijo najprle odloćiti od njenih zaveznikov, potem jo pa pobiti.“ Na francoske zastave je zapisano „Slobošćina ali smrt.“ Z Anglijov smo nerazdrūženi, njena vojska se z našov skupno bori.

Vojskūvali se bomo, dokeć se ne stere za vsikdar premoć Nemćije. Zato bo Francija tūdi zmagala.

Varšava se srdito brani.

Varšavska polska vojska je nemško tri kilometre odtirala od glavnoga mesta, zaplenile več orožja i vngono Nemcov zgrabile.

Nemški general Pritwitz je spadno.

Pri Lvovi so polski oddelki razbili dve nemški diviziji. Pri tej boja je spadno nemški general Pritwitz.

Ka pravi belgijski poročevalec.

Poročevalec belgijskoga lista „Independance Belge“ javla, da so Polaki premagali Nemce pri Kutni i da majo še zmerom v svojih rokaj Lodz, Skermerice, Kutno i Lvov. Pri Lvovi so tūdi odbili nemški napad. Na 600 kilometrov dugoj liniji se borijo Polaki Proti Nemcom i Rusom.

Bitka na Bzuri.

Nemci javljajo, da se je tū podalo 200 jezero polskih vojakov i da so zaplenili vngono orožja.

Letalske borbe na zahodnom bojišću.

Pri tej borbaj je spadno sin bivšega predsednika francoske vlade Dechanella, šteroga so Nemci z velikimi častmi zakopali pri Neukircheni. V isti boja je spadno tūdi nemškoga barona Richthoffena sin. Na tom bojišću se pripravljajo francoske čete na vekše bitke. Nemške proti napade so odbile, nemške tanke vnićile z moćnimi stūki i napredūvale proti reki Saar.

Belgija poplavlila obmejno pokrajino.

Da se sovražnosti nebi prenesle na belgijska tla, je vlada dala v zrak spūstiti nasipe pri Liegen i Flemingi. Zvūn železnice i poti je drugo vse pod vodov. Isto namerava napraviti v nevarnosti Holandija.

Boji pri Varšavi.

70 kilometrov od Varšave na shod se Polaki junaško borijo proti Nemcom i so tri brigade konjenice prišle v Varšavo pomagat junakim branilcom. Iz Budapešta javljajo, da se Polaki še v trej mestaj borijo. Pri Varšavi so samo eden den odbili deset nemških napadov. Nemci trđijo da je Varšava postala prava trđnjava.

Vilno i Pinsk zasedli Rusi.

Polske čete so se odmaknole zavolo premoći sovražnika z teh dvojih mest. Polaki so Rusom tūdi junaško protipostavljajo.

Delitev Polske.

Rusi so dobili petrolejske vrtine, Vilno, Brest Litovsk, Lublin i Lvov, del Varšave i Galicijo. Ostalo Nemci. To je vse ešće samo na papiri. Konćno reć pove Bog.

Nemci priznavajo polsko junaštvo.

Nemško poroćilo pravi, da so se Polaki z junaštvom vrgli proti Nemcom pri Kutni, gde je tjedan dni trpela grozovita bojna i je na jezere mrtvih na obe strani. Isto junaštvo priznavajo Nemci Polakom v boja pri Gdinji, Westerplatze-i i na otoki Hela, gde se še drđijo Polaki i branijo čast polske zastave. Gda teh par vojakov glad prisilili, da se vdajo, njim Nemci kak junakom, ne vzemejo sabel.

Matija Balažic:

Na križopotji življenja.

Stopila je v kmićnato štalo i topeo sopót njoj je vđaro proti. Krave so mlele z gobcami i ružile z roglami. Mālo tele se je vrglo po slami.

„Dober večer vam Bogđaj!“ Glava kre krave se je obrnola i čūo se je hladen glas:

„Da bi bio samo dober!“ Mati je brezi reći dojila dale. Za časek je bila tišina v štali. Liziki je postalo nekam tesno v dūši. Ne znala, ka bi začnola. Konći pa je li spregućala:

„Mati, zakaj ste čemerni na meně?“

„Lepo si začnola z Janćekom.“

Liziki je biló, kak da bi bila na trnji.

„Naj me svetlo sunce nikdar več ne obsine i moje telo naj se posūši kak prapor, če sam gda bar z ednov rećjov zavajala njega,“ se je zakunjavala Lizika. „Rada sam vam vsigdi pomogla, gdekoli sam mogla.“

„Znam, da si bila dobra do zdaj do meně, zakaj, si lahko sama mislim,“ njoj je vrgla v oči mati.

Liziko je nekaj zbdlo v prsaj.

„Mati, naj se zemla odpré i me požré, če sam gda mela kakše slabe namene i če sam v vaših oćaj tak bodikaj,“ je pravila napó v strahi, napó v žalosti.

„Lūdje gućijo.“

„Lūdje morejo vsikdar kaj meti, da melejo. Zavolo toga si ne delajte serih vlas,“ je zagotavljal Lizika materi.

Mati je stanola i vrgla stoćek za dveri.

To se bo že vidilo. Želem pa, da te ne vidim več z Janćekom, inaći te prekunem na dno peklá,“ njoj je šće zagrozila mati v svojem materinskom strahi za sina i šla proti kühnji.

Liziko so poljale skuzé. Nemirna i nepotišena je šla proti domi. Da je tūdi njegova mati ne razmi, štera jo je prle tak rada mela, to jo je najbolje bolelo.

Janćeka zdaj tūdi ne bilo doma, da bi njoj pomagao. Odišeo je k svojim prijatelji za eden tjedan na obisk. Lūdje pa so čiduže bole metal špotice v njo, ne da bi kaj premislili pa prebirali pri tom. Njo je biló sram i lūdje so jo grdo gledali. Pa njena vest je bila čista pred

Plemeniti ideal in njegov pomen v življenju.

„Odvezite vezi, ki vas vežejo na zemijo, bežite iz ozkosrćnosti i zaduhlih pivnic ter se navzamite visokih misli, ki peljejo v svobodo k nebu, v jasno deželo, kjer bivajo čisti duhovi in ne buće nevihte nesreć.“ (Schiller: Ideal und das Leben.) Sv. Salezij svetuje: „Po dnevnem duhovnem opravilu vzami zvečer za četrt ure dobro knjigo, ki te napolni z lepimi mislimi in ti dvigne duha iz prahu.“ Dante prosi: „Zdelo se mi je, ko da se nahajam v temnem gozdu, od daleć je brlela lućka. Hoćem ji slediti, toda v ozadju se je prikazal lev, ko se hoćem obrniti, zapazim za seboj panterja. Kam sedaj? V tem zagledam Beatrice (simbol vere), ki me reši in pokaže divno pot in prihajati so mi začele lepe misli.“ (Inferno canto I.)

Mlademu Herkulesu na križpotju zaprejo pot razne težkoće. Ne ve, kaj najukrene. Ta najvećji grški heroj premišlja. Od daleć se mu bližata dve ženski. Prva je bila lepa in ljubezniva, ta mu obeta vse sladkosti življenja, če gre z njo. Ko jo vpraša za ime, mu odgovori: „So, ki mi pravijo sreća, drugi pa greh.“ Druga je bila skromna, mirna. „Pođdi z mano, vodila te bom, toda moja pot je težavna, to ti povem naprej; toda postaneš slaven.“ Kako je pa tebi ime? „Pošteni mi pravijo krepost.“ Herkules se je podal z njo na pot, postal je dobrotnik človeštva in izvršil velika dela. Mladi človek, pravi Böhmer, mora imeti ideal in temu slediti, četudi mu pot včasih treba pretrgati ali po ovinku hiteti. „Boj, ki je najtežji, je boj z lastnim „jaz“. Ta daje celo življenje dela. Lastni „hyperjaz“ mora biti v kletki samozataje. Ta zmaga je najvećja.

„Megalopsyhoi“ — „velikodušni bodimo“, nam kliče Aristotel. „Že naša pokonćna postava in hoja nam kliče kvišku!“

Vsak narod, vsak državnik ima cilj, za katerim stremi. Vsak mladi človek, ako nima cilja, propade. Veliki narodi, veliki ljudje so vedno nemirni, vedno hrepene. Elan, ki jim ga daje cilj, jih vzdržuje v discipliniranosti in delu. Budi jim zavest in samozavednost. Hannibal, Cesar, Aleksander Veliki, Napoleon, Peter Veliki itd. Vsi ti so imeli ideale, ki so jih peljali k velikim poztvovnostim.

Inteligent je doloćen, da zna preraćunati, voditi in vladati. Mora se znati pretolći skozi zapreke. Inštinkt živi iz rok v usta. Znanstvu je svet sovražnik, toda premagati ga je treba in vedo uporabiti v korist človeštva.

Pravilno misli, da bo tvoj domislek stopil pred te tako dober, kakor otrok boži.

Mladi človek se mora za življenja pot izuriti v pravilnem mišljenju. Platon pravi v 3 knjigi svoje Države: „Ko je božanstvo ustvarilo človeka, je bodoćemu vladarju dalo „zlatu, pomagalcem srebro, poljedelcem železo. Zgodi se pa, da se človeku z zlatom rodi srebrno dete in srebrnemu zlato. Vladarju zato naroči, naj pazi nato. Vsako dete, katerokoli se rodi, glavno naj pazi na njem, če ima zlato, ali srebro, ali železo. Zlatega naj dvigne, kakor se spodobi,“ Kajti orakel v Delfih je rekla: Gorje državi in narodom, ako ga čuvata samo železo in medovina, ne pa tudi še bolj srebro in zlato“ — „razum in lep značaj.“ „Vsaka duša je bojna ladja, teška je služba kapitanska“ (Šotor miru).

Inteligent naj jasno hodi med narodom in dušo k duši tajno vodi. (Klio.)

Rous Štefan.

Nemški zaroblenci v Londoni.

Gda so nemške zaroblene oficire i podoficire gnali po londonskih vulicaj, je edna ženska nemški zakrićala. Kakša smola! Nemci so odgovorili: To ne nikaj!

General z štabom zgrablen.

Polskoga generala Boltnovskoga so z njegovim štabom vred zgrabili Nemci.

Polaki se tūdi Rusom opirajo.

Pred 20. se je že javilo, da so Rusi zavzeli Bjalistok i Brest-litovsk. Pa to se komaj 23. sept. zgodilo, tak dolgo so se Polaki borili proti Rusom, ki so desetkrat od njih bole oboroženi i jih je tūdi vngono-vngono več. Če Rusi potegnejo vso svojo vojsko notri, je te 25 milijonov. Polakov je pa vseh komaj 23 milijonov.

Bogom. Pa itak vsega toga me mogla drđzati več: ne najde razmevanja ne pri domaćih, ne pri drugih lūdej. More se ogniti vsemi tomi! Kama? Kamakoli, samo tūodnet more! Domislila si je, da se Tilika spravla v Francijo. Ka če bi šla z njov? Mogoće te lūdje pozabijo to i čas pomali vse zabriše.

I resan se je odloćila, da bo šla z Lizikov v Francijo.

Gda je prišla domó, se je vrgla na posteo i krćevito zajokala: da je moglo to vse tak pritli!

XIII.

Ešće prle, kak se je začnola kukarćna trgatba, je bila angelska nedela. To je bio za dolinske gorićance, šteri majo v Lendavi gorice, velki svetek. Kak idejo na Martinovo nedelo pokušat novo vino, tak idejo na angelsko nedelo gledat pa pokušat grozdje. Što more, se napoti: starejši idejo peški z okovanov palicov pa s torbov na hrbti, vnogi se pelajo celó s koleslinom, mladina pa se pela na potačaj, če trbé, tūdi dva na ednom. Samo da pridejo v gorice. Oni, ki idejo peški, idejo po navadi po ranoj meši, ki se pa pelajo na potačaj, pa po velkoj meši.

Gorice . . .

To so srednje velki, nekelko zdignjeni bregóvje, razteg-

njeni kre vzhodnoga roba ravnice. Pod bregom je čepela ćupora gospockih hiž, nad temi hižami se je zđigavala lepa prenovljena cerkev z lukastim zvonikom i pozlaćeno jabuko se je blešćalo v jesenskom sunci. Šćista na vrhi brega se je smejala bela cerkvice sv. Trojstva, kak da bi stegavala svoje roké proti nebi i razsipavala blagoslov po tom vinskem bregi. Ves breg je bio zarašćeni s trsjom, štero je zdaj na jesen biló obloženo s sladkimi napnjenimi jagodami. Tū pa tam je med dugimi, voz-kimi krpami goric razpresterala svoje košnate veke breskev, listje črešnje pa je že začnolo odpadati. Po mejaj so se gibali beli robci i čarni kršćaki. Gorićanci so si ogledavali gorice. Tū pa tam se je nad zelenim trnjom pokazalo sleme razmetanih hiž.

Pod bregom so se pretakali šćtric trijé potoki.

Janćek je z Lipićom dojšeo med mostmi Liziko pa Tiliko.

„Ohó, tūdi ve v gorice? Pa idemo vkūp,“ se je razveselio Lipić.

„Dobro, pa idemo. Malo poglednemo, če je že grozdje kaj meiko,“ je pravila Tilika.

„Mogoće smo dnes zadnji-krat vkūp,“ je nekam tužno pra-

Polaki predali Lvov Nemcom.

Polaki so Nemcom izročili Lvov. Tej ga odstopijo Rusom.

Boljševiški bič poka.

V zasedeni Poljski so Rusi začeli deliti hrano prostomil ljudstvu, predvsem delavcem, ne dajo je pa duhovnikom i vučenim. Tiste duhovnike i vučene, ki so se borili proti boljševizmu, so pa že spoklali. Mučeniki naj prosijo Boga za mir.

Romunija ne pusti polske vlade v Francijo.

Romuniji se je v oči vrglo, da podpira Polake, ki se ščejo organizirati za novo vojsko v Franciji. Naj se vočimetanja reši i strogo obdrži svojo nepristranost, ne pusti ni kotrige polske vlade, ni vojaške osebe prek svojih mej. Slobodno pa potujejo drugi, če majo v redi potne liste i zadosta penz na pot.

Ka misli Rusija.

V ukrajinskem deli Poljske je prepovedala po šolaj polski jezik, več duhovnikov zaprla, več Poljskoj vernih Ukrajincov osmrtila, zaprla kneza Radziwilla, se je spravila do Lwova i petrolejskih vretin, je prišla do romunske, slovaške i vogrske meje. Od Romunije, tak se trdi, šče zahtevati odstop Besarabije, od Vogrske odstop Podkarpatske Rusije, mesto te pa naj bi njej Romunija odstopila Erdeljsko.

Rotschildovo imanje zaplenjeno.

V Nemčiji je vlada zaplenila imanje Rotschildovo. Kak znano, je Rotschildova familija židovska i najbogatejša po vsem sveti. Te familije sin pa je postao katoličanski duhovnik. To veliko miloščo je dobo, gda je gledao ponovitev Gospodovoga trpljenja na pokojnoj Neuman Tereziji, štera njemi je tudi bila botra pri krsti.

Cena soli se je znižala.

Cena soli za ljudstvo je pri nas 150 Din. kila, živinske pa 50 par kila. Sol za industrijske namene je dobila vekšo cenno, 75 par mesto 60 par za kilo.

Imenovanja.

Za komisara Suzorja v Zagrebi je imenovan dr. Juraj Gasparac, za komisara mesta Zagreba pa Mate Štarčević. Za pomočnika notrašnjega ministra je pa imenovani dr. Milorad Vlaškolin, pod koga oblas spada policija.

vila Lizika i se zglendnola na Jančka. Bila je zadnja nedela, prlé kak odideta s Tilikov v Francijo.

Vsem je biló nekam žmetno pri srci. Vsakši s svojov tihov skrbjov in duši so šli po klanci proti goricam. Zadnja nedela je dnes, štero šče preživéta njevi doma. V tork odideta zdomi. Tiliko je gnalo zdomi domače sirmastvo, da bar nekelko pomore domačim zakrpati luknje na verstvi. Lizika pa se šče ognoti ostrim jezikom, s šterimi so jo tak krivično opletali. Kak jako se je pa oča čemerio: Ka bodo pravili ljudje, da njegova hči ide v Francijo, gda má doma vsega zadosta, dela pa jela? Ali Lizika ne štela podpustiti. Za vsakšo cenno se je štela ognoti vsemi tomi.

Šli so tiho po klanci. Vse okoli njih je nemirno spevalo pa juvkalo po bregaj. Spevalo je mlado pa staro. Sunce, štero je sipavalo svetlobo na breg pa ravnico, je zézvalo radostne pesmi iz teh ljudi na ravnici. V teh bregaj so postali vsi gibčni, rečlivi, glasni, kak da bi se pomladili i odvrgli od sebe vsakda-nešnje skrbi. Kak da bi jim téj bregovje pa gorice vlevale novo življenje v teló. Ves te dehteči zrak nad goricami i vali sunčne svetlobe so je prijetno omamlali.

Ladje praznijo.

Angleži so zgrabili na morji 200 trgovskih ladj i je prisilili, da so odplavale v ngleška pristanišča. Tu je angleška oblast preiskala i 120 ladjam vse blago vkraj vzela i je prazne od-pustila. Ladje so last držav, štere v boj neso zapletene.

Kardinal Hlond pri sv. Oči.

Primas Poljske, kardinal Hlond, je poročao sv. Oči, da so boljševiki zasedli šest kat. škofij. Pričakuje se najkrutejše preganjanje kat. Cerkve tu, kak se je vršilo v Rusiji. Rusko vojsko vodita na Poljskom generala Gorev i Helfant, šteriva sta vodila borbe v Španiji proti boriteli vere, Franci, i pod šterima so stojezeri katoličancov bili kruto vmorjeni.

Mleko za odrasčene v Nemčiji prepovedano.

Od 25. septembra naprej je za vse odrasčene osebe prepovedano vživanje mleka.

Železno gardo trebijo v Romuniji.

Po vmoritvi ministerskoga predsednika, Calinesca, od strani kotrig Železne garde, je vlada dala brez soda srtiti 400 članov te, za državo nevarne organizacije, 2000 jih je pa zaprla.

Svinje v bojni.

Ar so Nemci z minami naklali vso mejo proti Franciji, so Francozi na jezere svinj poslali pred vojskov na te podminirani kraj. Kak svinja stopi na mino, jo ta razčesne, vojakom da dobro pečenko i je reši smrti.

Potres.

V okolici Smirne v Maloj Aziji je potres porušo 250 hiš, 200 ljudi spoklao i 5000 ljudem vzeo streho.

Neredi na Češkom.

Delavci so pokvarili stroje za izdelavo orožja v Škodovih tovarnaj. Nemiri so nastali tudi v Zlini v Batovom podjetji. Nemška oblast trdi, da glasi od nemirov na Češkom neso istinski.

Vogrski polanik v Moskvi.

Vogrska je imenovala Krištofova za poslanika v Moskvi. To zblizanje je potrebno zavolo soseščine.

Vilno majo Rusi.

Vilno so Nemci odstopili Rusom. Tej pa nikše vole ne kažejo, da bi jo odstopili Litvi, čeravno je prebivalstvo večinoma litvansko.

Pa to je bilo vsikdar, naj so šli grobat, vezat, kopat ali pa brat v gorice. — Stavili so se pred nizkov, prilično hižov. Bila je nanovo pobeljena, da se ne ločilo, ka je z lesa i ka je zidanoga. S svojim zadnjim delom se je zarinola pod breg, pred njov je razrasla lipa i vdiljen kre njé je raslo nekaj rodnih sliv, da so tenke veke komaj zmogle držati žmčavo sliv. Odspodi v grabi na robu loga je rasla črešnja. Na nasprotnom bregi je raseo samo log i kamakoli je neslo oko, se je vidilo samo drevje.

Lizika je odprla polke, da se je zadušeni zrak nekelko prečisto i se sipala svetloba v hižo. V koti na levo je čepela lončena peč kre stene, poleg peči pa železna posteo, pokrita s starinskim prtom z rdečimi pärtami. Na prednjoi steni sta visila dva kepa, med njima počeno glendalo. Na stoli je bio poveznjeni vrček i kupica poleg njega. Za dverami je bila policia i na njoj solénka, očšrbli lončeki, na cveki je bio obešeni nálivek*. Za tramom je bio zateknjeni šef. Lizika je razgrnola na sto meso z papira i prinesla nato vino. Nikomi ne biló dosta za pijačo. Pili sobole pomali i si ne mogli pregnati tužnosti, štera je ležala nad njimi. (Dale.)

* Trajtar.

Glasi iz Slovenske Krajine.

Naročniki Novin, ki žele teleti meti za polovično cenno kalendar, javite to do 15. oktobra v Črensovce na upravo Novin. Kalendarov samo teliko damo štampati, keliko naročnikov Marijinoga Lista i Novin se do 15. oktobra zgiasi za nje. Prvi je dobijo brezplačno, če plačajo za M. List naprej 8. Din i kleti 8 Din.

Rogan razbojnik mrtev. Sin naše Goričke, Rogan je dugši čas ropao po Štajeri. Zadnji čas se je državao v okolici Maribora i tu ga je doletela tudi smrt. V Maribori na Koroškoj cesti se je skrivao v nekoj hiši i proso od ženske obed, ki ga je poznala. Ta je šla taki na stražnico. Policija z žandari je obkolila hišo i ga z štirami strelji vmorila, ar je 3 krat strelso na nje i se ne šteo vdati. Star je bio te zgublén sin Slovenske Krajine 28 let. Vnoge pestvije se je navčvo v vozi v družbi pokvarjenih tovarišov.

M. Sobota. Na gimnazijo se je spisalo 648 dijakov, med temi je 184 dijakinj. Kak prepotreben bi bio neki zavod za deklice. Za honorarnoga verovučitela je imenuvani na gimnaziji č. g. Zajc Ivan, salezijanec.

Prosenjakovci. Z lepov slovesnostjov se je zročo svojimi nameni novi gasilski dom pri nas septembra 17. v nedelo.

Naš dožnjek v francoskoj cerkvi. Naš izseljenec Jožef Gutman je za časa žetve rad pleo kakše lične vzorce iz vlatovja. To je vido njegov gospodar i ga je naproso, naj napravi nekaj za cerkev, kda bo v njihovoj cerkvi svetek žetve. Jožef se je potrudio i spleo krasen dožnjek: vse polske cvetlice je zbrao v njem, največ divje ščipke, klince i detelco poleg plemenitoga pšeničnoga vlatovja. Vse je tako lepo pleo, da so vsi cveti gledali gor, proti Tistomi, ki nam je vse to podario.

Šče bole pa so o tom velikom Dobrotniki govorili simbolični vzorci: veliko Srce, križ, 5 ran, znamenje Trojstva i večni posvet. Vse to je tak lepo združo, da je zmed 80 dožnjekov dobo prvo oceno i pri večernicaj javno dekanovo pohvalo dne 27. augusta v podeželskoj cerkvi v Gidy (Loiret), kje so ga pa tudi Parizani (dosta se jih je zdaj odmeknolo na deželo) odkritosrčno občudovali Isti izseljenec je naredo slični dožnjek tudi za so-sednjo cerkev v Artenais i ravno tak dobo prvenstvo. Tudi mi njemi čestitamo.

Šalovci. V nedelo, dne 17. septembra je vmrla v mariborskoj bolnici na poapnenji žil 80 letna dovica po cestari, Ana Magyar iz Šalovec. Zavolo njene vesele narave je bila dobro znana po vsem Goričkom. Pokopana je v Maribori. Molimo za njo, naj počiva v miri.

Vančaves. Zdaj, ka se je pali začala šola pa deca hodijo v šolo, se po poli dogajajo čudne stvari. Na nešterih njivaj kre ceste tak zgleda, kak da bi je aeroplani bombarderali z bombami. Zapaziti je po njivaj vse puno kamenja, tu je proso, tam ajdina sklačena. To delajo šolarje. Prosimo starše i učitelstvo,

Važna štiriletnica dela.

13. sept. so pretekla štiri leta, kak je prevzeo ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen težko i odgovorno službo bana slovenske banovine. Ta štiri leta pomenijo za nas Slovence velki napredek v kulturnih, gospodar-skih i socialnih pitanjaj. G. ban se je posebno brigao za razvoj našega kmetijstva, štero je zavolo krize pretrpelo dosta škode. Poleg neštevilih podeljenih podpor je g. ban posvelo vso skrb kmetijskim i gospodinjiskim šolam, kde se vzgaja naš kmečki naraščaj. On je omogočo rešitev združništva s tem, da je banovina omogočila našim za drugam veliko posojilo. V časi teh štirih let je g. ban vodo razvoj javnih

da se napravi red. Deca z šole naj ide lepo v vrsti pod pazitelstvom. — Zdaj, ka se vrši bojna v Evropi, vsaki komaj čaka na časopise. Vsi dobro vidimo, da naše domače „Novine“, kak krščanski list, pišejo po istini v Kristušovom duhi, zato je tudi teško čakamo. Vsak bi je šteo kempre do rok dobiti. „Novine“ so nas šče nigdar ne zapustile, zato tudi mi nje nesmimo i redno plačujemo naročnino.

Novine so narasle meseca septembra za komadov 3 v Franciji, 7 v Nemčiji, 1 v V. Polani, 1 v M. Polani, 1 v Gerlincih, 2 v Bakovcih, 1 v Strehovcih, 1 v Beltincih, 1 v Črensovcih, 1 v Mostji, skupno za 19 komadov. Odpadnolo je komadov 12 v Franciji, 3 v Nemčiji, 1 v Kūpšincih, skupno 16 komadov. Čisti narastek 3 kom. iz srca se zahvalimo častivrednim slugama Antoni Martini Slomški i Frideriki Baragi za pomoč. Prosimo jiva, naj napunita s svojim duhom slovenski narod, njegove liste i je razširita. Sv. Ciril i Metod naj njima sprostita čast oltara, bodi naša stanovitna molitev.

Odprite oči. Boljševiki so zasedli Polsko, edno najbolje katoličanski držav. Vsaki človek, ki lūbi Boga, se z globokov vdanostjov obrača na njega i moli za preganjene krščeničke, šterih vnoge so zaprli bolševiki, pa vnoge tudi vmorili. Žaluje Kristušova Cerkev. Da se lūbezen do Boga ohladi, prirejajo njegovi sovražniki komedije. Takšo komedijo je napredavala mladi-na pod vodstvom akademika Godina Ferdinanda i hiši pokojnoga Kelene Rudolfa na Dol. Bistrici. Kak jasna zveza med žalostnov katoličanskov Polskov i komediaskov Dolnjov Bistricov. Vendar, če ste katoličani, odprite si gori oči. Igra pa niti ne bila od oblasti dovoljena.

Na Misijon Mons. Kereca so darovali v dinaraj: Magdič Marija, Francija 50, Balazic Marija, Francija 10, Vučko Kata, Francija 10, Sreš Terezija iz Ižakovce, Nemčija 50, Antolin Kata, Odranci 15, Barbarič Bara, Filovci 10, Bedič Marica, Nemčija 6. Penz poslani misijonari potom salez. na Rakovniki.

Markovci. Po kratkom betegi je mro naš kantor Grah Franc. Svoj službo je 12 let vršo verno, dober družinski oca je bio, mirolūben človek. Vsi smo ga lūbili. Naj počiva v miri!

Bogato naročnino v zneski 100 Din. je plačao g. Osterc Peter, trgovec v Beltincih. Bog povrni!

Na podporo Novin je daruvao g. narednik črensovske žand. stanice 10 din, Gaser, r. Gjorek Marija, Francija, iz Črensovc 5 din. Rogan Marija, Francija 5 din, Režonja J. Francija 6 din, Šavel Kalman, Francija 37 din, Šaruga Martin, Francija, iz Beltinec 12 din, Kerec Irma iz Francije 12 din, Konkolič Marija, Francija 475 din, Kerec Adeja, Francija 1675 din, Mekiš Kristina, Trdkova iz Francije 7 din, Majc Marta iz Vančavesi, Francija 950 din, Petkovšek Emilija, Francija 1250 din; iz Francije so darovali sledeči: Gutman Jožef z Filovce 425 din, Fortun Štefan, Nedelica 6 din, Fujs Alojz, Prosečkaves 150 din, Horvat Matjaž, Žižki 250 din. Bog povrni!

Vsem sezonskim in na leto dni izseljenim delavcem v Franciji in Nemčiji.

Zveza poljedelskih delavcev v M. Soboti, obvešča vse delavce v inozemstvu; t. j. v Franciji in Nemčiji, ki se želijo in morejo brez večjih težav in škode vrniti iz teh krajev, se lahko vrnejo v domovino.

Tisti delavci, ki se nameravajo čimprej vrniti v domovino in bodo zapustili delodajalca pred potekom kontrakta, bodo sicer stem prekršili pogodbo, ker ne bodo ostali do konca sezone, kakor so se pogodili. Za vse posledice, ki nastanejo radi prekrška pogodbe, bodo sami odgovorni t. j. morali bodo pozabiti kavcijo in sami plačati celo vožnjo od kraja dela pa do naše državne meje. Tudi je nevarnost, da bodo gospodarji odtrgovali zaslužek zadnjih dni pred odhodom.

Delavcem v Franciji priporočamo, da denar, ki ga morda imajo pri sebi, če morejo naj čimprej odpošljejo domov, kajti s seboj jim je dovoljeno vzeti samo do 5000 Frankov gotovine. Tega zneska pa, naj nikar ne zasenjajo v kakršni koli domači banki, temveč naj se obrnejo na našo Narodno banko, ki ima svojo podružnico v Ljubljani in Mariboru. Te banke jim bodo franke zamenjale po pariteti. Zasebni denarni zavodi prinešenega denarja ne morejo zamenjati po pariteti.

Delavci v Nemčiji, Vam pa naročamo, pošiljajte redno vsak mesec vaš zaslužek preko tamkajšnjih bank na točen adres vašim domačim in to na Deutscheverrechnungskasse v Berlinu, ki potem odpošlje vaš zaslužek naši Narodni banki v Beograd in ta Vašim domačim, katerim ga pošiljate. Gospodarji Vam morajo poskrbeti potrebne dokumente (Grunzettel), s katerimi lahko pošijete denar. Sezoni lahko pošijete mesečno 40 RM. Letni delavci; t. j. ki ste pogodili na leto dni, lahko pošijete 35 RM skupaj, n. pr. če pošijete na 5 mesecev nazaj po 40 RM znese ta pošiljka 5 krat 40 RM t. j. 200 RM. Oni pa ki pošilja 35 RM mesečno, znese ta pošiljka 5 krat 35 RM t. j. 175 RM. Glejte, da boste redno pošiljali. Če pa bodisi sezonec, bodisi letni delavec več zaslužki kakor sme poslati, naj višek zaslužka ne zapravlja, ampak naj si toliko obdrži, kolikor potrebuje za pot in prehrano na poti, od mesta dela do naše državne meje. Če pa ne bi rabili za pot, naj ta denar spravi v promet tako, da si nakupi potrebne reči, ki jih bo rabili; n. pri ali ročni šivalni stroj, bicikel, kovček, harmoniko, ali druge drobnarije, ki so doma potrebne. Vse kar se da spraviti v paket, lahko vzamete s seboj v domovino brez bojazni.

Svetujemo vsem, naj bodo v tujni pametni in olikani ter se lepo in dostojno obnašajo, da ne bodo delali slabega vtisa in sramote. Naša država je nevtralna in v prijateljskih odnosajih z vsemi sosedi in taka hoče ostati. Ne vzklikajte, niti tam, niti med potjo, kakih vznemirljivih izrazov. Vedite (oponašajte) se kakor se to morejo državljanji nevtralnih držav. Če se zbere večji transport, sporočite to brzobjavno Borzi dela v M. Soboto ali v Maribor, da bodo tam pripravili vse potrebno za prevoz v domači kraj. Pripominjamo, da se poslani denar še vedno lahko zamenja in to 1 RM za Din 1430. Vse to Vam javljamo in sporočamo radi tega, ker so mnogi Vaši domači v skrbeh za Vas in nas prosijo, da bi vas, če je mogoče pozvali domov. Prepričani smo, kakor nam mnogi pišejo, da za enkrat ni posebne sile in niste v nevarnosti, vendar na vašo odgovornost Vam dajemo na prosto voljo, da se sami po svoji volji odločite in Vašim domačim sporočite, kako in kaj mislite okreniti v bodoče. Želimo Vam pa vso srečo in upamo, da se bo kmalu tudi tam, kjer se nahajate, preokrenilo na bolje.

Zveza polj. delavcev v M. Soboti.

I 343/39 - 7.

Dražbeni oklic.

Dae 30. oktobra 1939, dopoldne ob 9. uri, bo pri tem sodišču v sobi št. 22, dražba nepremičnih zemljiška knjiga k. o. Ižakovci, vl. št. 9 B 22 332-inke parc. št. 224/1, 224/2, 224/3, 224/4, vl. št. 44 B 11, 1/2-ica parc. št. 142 njiva, vl. št. 102 B 48 b, 1/16-inka parc. št. 252 pašnik. Cenilna vrednost Din 2.536, najmanjši ponudek Din 1.691, varščina Din 254.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglasti pri sodišču najkasneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljaviti glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri. — V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v D. Lendavi, odd. II. dne 14. septembra 1939.

K odaji je posestvo:

8 oralov okoli hiše, gospodarsko poslopje, vse zldano, velika pivnica, šume 2 orala za 90.000 Din. — Javite se pri Hedšed Petri, sv. Verban, p. Štrigova

"HIZICKI DOMAČOJ"

Glas sezonskega delavca iz Nemčije.

Med drugimi poročili naših sezoncev v Nemčiji je prišla Zveza poljedelskih delavcev v M. Soboti tudi pismo, ki ga objavljamo, da tako pokažemo, kako naši dobri delavci pridno berejo naše liste in zasledujejo vse pojave, ki se gode doma in tudi zato, da bodo videli tisti gospodje, ki jim ni prav, da naši ljudje v tujini imajo svoj kotic v „Novinah“ in se objavljajo njihovi pozdravi. Tudi zavednost, da so sinovi in hčere slovenske matere in, da pripadajo naši skupni domovini Jugoslaviji, se jasno zrcali iz njega. Med drugim piše sledeče: „Tukaj na severni točki Nemčije, nas je zaposlenih ena skupina Slovencev. Čast nam je in dolžnost, da se oglasimo kako živimo. Živimo skromno in varčujemo, da si čimveč prištedimo za svoje drage, ki smo jih pustili v naši preljubi Slovenski krajini, katera nam pride skoraj vsak trenutek na pamet, saj smo samo s telesom skupaj, v duhu smo pa zmeraj le doma, ne mine dan, da se nebi pogovarjali kako je kaj v naši preljubi Slovenski krajini. Naj si bo tujina kakor koli bogata, vse to nas ne zanima, temveč nas zanima naša premila domača zemlja, na kateri smo rojeni in kjer nam je tekla zibelka. Tu cenimo Narodni pregovor ki pravi. Dražja je domača gruda, kakor na tujem zlata ruda. Ne mine čas, da se ne bi spominjali naše mlade in divne Jugoslavije, katero vodi hrabra, narodna dinastija Karadjordjevičev. Večkrat z dela grede si zapojemo kako lepo pesem, tako, da marsikateremu prileze solza iz oči. Ne moremo si drugače pomagati, ker smo pač siromaki v tujini. Če nam mila domovina res ne more za enkrat rezati dovolj domačega kruha, vseeno se Bogu zahvaljujemo, da nas je

obdržal pri zdravju, da lahko zaslužimo zase in za svojece na zimo potrebno skorjico kruha. Nadalje se tudi moremo pristočno zahvaliti vsem našim delavskim voditeljem, našim oblastem, da so se pobrigali za nas ljudi in nem poskrbeli za naš zasluge v tujini; kajti to je za marsikoga izmed nas revnih ljudi edina rešitev; če tega ne bi bilo, potem bi za mnoge izmed nas bilo hudo...

Dalje piše: Tukaj je naenkrat postala velika draginja, tako, da se blaga (štofa) ne spleča tukaj kupovati, ker je 100% dražje kakor pri nas — nočemo pa pripravljati in pijančevati, ker lahko rečemo, da smo težko zaslužili ta denar, ki je sicer lep in nam bo mnogo zalegel. Nadalje Vas prosimo, da priobčite to v Novinah, ker se neki gospod zapleta v nas izseljence ter dopisuje v nekem svojem srčno ljubljenem listu, da je v „Novinah“ rubrika Hizicki domačoj brez koristi. Temu gospodu mi izseljenci nezamerimo, ker smo zvedeli, da je ta gospod hudo zbolel na možganih, mu mi vsi, kar nas je tukaj, želimo skorajšnjega okrevanja. Toliko mu pa povemo, če nima drugega opravka, kakor, da se zapleta v nas izseljence, naj rajši gobe pobira po gozdu, pa bo imel več koristi, nas uboge izseljence pa naj pusti pri miru. Prav najlepše pozdravljamo vse naše voditelje in duhovnike ter vam vsem želimo mnogo uspeha. Pozdravljamo g. Kereca, g. sreskega načelnika dr. Bratino, Bog jih živi, kakor tudi naj Bog živi našo Slovensko krajino, našega Slovenskega voditelja g. dr. Korošca. Živela cela naša mlada Jugoslavija. Živel Nj. Vel. Kralj Peter II. Živel Kraljevski dom.

Alojz Bokan in tovariši
iz Varbelov, Nemčija.

Pisma vojakov iz Slovenske Krajine, štera so v svetovnoj bojni pošilali uredništvu Novin.

Ta večjezna pisma so dokaz tiste povezanosti, štera je obstajala med Novinami i našim narodom i štera je rodila našo sloboščino.

Cigan Matjaž. Hvalen bodi Jezus Kristuš i njegova sv. mati Marija. Vu tom imeni Jezušovom i Marijinom njim začnem pisati par reči, s šterimi jih z srca lepo pozdravim, prečastiti oca duhovni k njuvomi godi, sv. Jožefi, šteroga ime i oni nosijo. Bog jih živi dugo let ešče zdravi i veseli. Bog daj, ka bi se ešče vnogokrat včakali svojega goda sv. Jožefa i da bi tak mogli kakor namestnik Kristušov kem več duš pridobiti po dobri spisaj i sv. navukaj i da bi te duše goreče častile presv. Srce Jezušovo, šterij častilcov je zgled i čuvar sv. Jožef. Gđa pa bo že življenje njuvo kraji prišlo ino bo se duša ločila iz ete skuzne doline, tedaj pridita Jožef i Marija, pelajta čisto dušo vu večne domovine rajski kraj pred obličje Jezuš, našega Zveličara, to njim iz celoga srca želem. Naznanim njim, da sam hvala Bogi živ i zdrav do sega mao bio ešče, ne vem pa, kak de kaj nadele z menov.

Vupam se, kak de z božov pomočjov zato vse šlo. Dobo sam njuvo dopisnico, na šteroj se njim iz celoga srca zahvalim za včinjeno mi duševno dobroto i na dobrom tanači. Zaistino je eti zapuščeni kraj, gde se ešče katoličancem večkrat zaoblači. Pišem njim tudi, da zdaj redno dobivam Novine vsaki tjeđen. pa Slov. gospodar mi tudi redno hodi. Ne sam bio pri Tol., gđa so naši nekaj je prašili, samo strelbo topovsko sam čuo tisto noč. Je sam ešče 3 vore hoda tam odnet pri tom m. vrhi pa bole ešče ka se tak zove kak tisto, ka je doma gori na hiži na škarjaj, dugo 4 robato drevo, ka lemez gori drži. Službo mam vsako noč po 3 vore na ogleduvališči. Od tisti mao, kak sam prišeo iz sloboščine, je tudi sploj lepo vreme eti bilo pa zima tudi, samo ka zato nej prevelka, samo te preminoči tjeđen je šo pa sneg z vetrom, ka smo komaj premagali. Zaj je pa nazaj že lepo, sneg

Še enkrat svojcem naših izseljencev!

Ponovno se obračamo na vse domače in na vso javnost v Slovenski Krajini in prosimo, da ne nasedajo lažnim govoricam, ki jih raznašajo neodgovorni agenti in nerazsodni vračajoči se sezonce iz vojskujočih se držav.

Obveščeni od merodajnih krogov izjavljamo, da ni res, da bi naši ljudje bili v nevarnosti ali pa zaprti ali prisiljeni stopati v tuje vojne čete ter iti na fronto. Vse to je navadna zmišljotina, ki jo razširjajo gotovi ljudje z namenom, da spravijo domače v skrb in tako vzbujajo nejevoljo in nered.

Obvestili smo oblast, da vse take v bodoče najstrožje kaznuje. Podpisana Zveza poljedelskih delavcev v M. Soboti z vso skrbjo zasleduje življenje naših sezoncev in skrbi za nje, da se bodo

še nadalje svobodno vračali, kateri se bodo hoteli vrniti in da bodo oni, ki bodo hoteli ostati, lahko mirno še nadalje rednim potom pošiljali denar svojim domačim, kakor jim je to po konvenciji zagotovljeno. Poudarjamo edino, da obstoja bojazen, da bo vrednost denarja vojskujočih se držav padla. vendar pa to ne bo takoj, ampak le v slučaju daljše vojne. Trenutni padec denarja še ne potrjuje dejstva, da bo tako ostalo, kajti v splošni negotovosti je to navaden pojav.

Domači se v slučaju potrebe obračajte mirne duše na podpisano Zvezo poljedelskih delavcev v Murski Soboti ali pa na našo Rafaelovo družbo v Črensovcih.

Zveza poljedelskih delavcev
v M. Soboti.

Ka more edna doraščajoča deklina znati.

Služba.

Trepečeš pred tov rečjov? Ne smeš se strašiti i niti malo se ne smeš z prevzetnostjov odpovedati, kajti što šče biti med vami veliki, te naj bode vsem sluga i što šče biti med vami prvi, bodi vaš hlapec! (Mat. 20, 26-27.)

Če ščeš postanoti prava žena i mati, te mora biti tvoje življenje vsaki čas služba. Ti si šče mlada, pa če misliš nazaj, ali če se zgledneš na svoje zdajšnje življenje, boš priznala, da je vsaki de zahteval i zahtevle od tebe nesebično delo za druge. I tvoja mala skušnja ti pravi, da je vsa tvoja zadovolnost i sreča zvezana z nesebičnim opravljanjem te službe. I tak bo ostalo, kda si enkrat ustanoviš svoj dom i boš svojem i možu po božih zapovedih vdana i posvetiš vse svoje moči v službo svojoi deci, kda boš mogla odpustiti na jezere mirnih radosti, kda boš po dnevi i noči verostivala pri bol-

niškoj posteli, tudi če boš tridna, tudi če si boš sama pri tom napopala beteg i smrt i tak bo to ostalo ešče za stara i osivela leta, gđa bodo deca i vnuki iskali pri tebi pomoči i tolažbe. Služiti boš mogla do smrti.

Če ščeš igrati težek komad, se moreš duže časa vaditi. Če toga ne včiniš, ostane tvoje igranje neprijetno, raztrgano, napačno, ne nepravi ti nikšega veselja i celo drugomi s tem delaš neprilike. Ravnotak je to z delom, če se ti prle vztrajno ne vadiš, če tvoje delo za druge ne bo naskori i popolnoma navada, te se ga poznej ne boš več mogla navčiti, tvoje življenje bo za tebe i za druge breme, nevolja. Svojega življenja ne boš mogla ravnati, ar se nesi navčila služiti, ne moreš biti srečna, ar se neščeš odpovedati hipnim vžitkom. Nevolno dete! (Dr. Csaba Margit).

Izpred okrožnega sodišča v M. Soboti.

Gabor Ivan, mizarski pom. v Trnju št. 21, je bil obsojen na 1 mesec strogega zopora in 120 Din denarne kazni, ker je v noči od 28. na 29. maja 1939 v Trnju izdelal z ogljem na zid hiše Hanca Štefana in sicer na steno, ki je obrnjena proti javnici, napis, ki obsega težko kršitev javne morale.

Vrbnjak Ludvik, viničar v Sovjaku št. 15, (sodni okraj gorradgonski) je bil obsojen na 2 meseca strogega zopora, ker je dne 30. maja 1939 zvečer v Sovjaku telesno poškodoval Kozarja Franca s tem, da ga je z vinnogradnim kolom dvakrat udaril po levi podgoljeni ter mu s tem povzročil prelom leve goleni v spodnji tretjini, katera poškodba je težkega značaja.

Maček Janez, posestnik, stanujoč v Starih Beznovcih, ki je, ne da bi imel predpisano strokovno izobrazbo, obrtoma in za nagrado zdravil bolnike in sicer dne 10. junija 1939 Bajzek Alojzijo, poljedelko v Starih Beznovcih in dne 17. junija 1939 pa Vrečiča Mihaela, posestnika iz Vanče vasi, s tem da jima je z nekim aparatom presekala na notranji strani roke žilo in izpustil Bajzekovi okrog 2 dcl, Vrečiču pa okrog 3 dcl krvi, — je bil obsojen na 2 meseca zopora.

Golob Marta, delavka v Bodislavcih, je bila obsojena na 1 mesec zopora pogojno za dobo 2 let, ker je dne 17. apr. 1939 kot noseča ženska sama odpravila svoj telesni plod s tem, da je zavžila čaj iz oleandrovega listja.

Ži trij noči nemrem spati. Nindri morem na posodo dobiti 10.000 dinarov.

Nesrečen človek. Pa si mi tou nej prle povedao. Ka tij maš za posoditi 10.000 dinarov?

pa ešče tudi je vu vngom mesti na debeli na 1, 2 ali 3 metre globoki. Vekše strelbe pa eti pri nas zato nega. Taljani so večkrat nemirovni proti nam, a mi smo samo tüo i čakamo kak mačka na miš. Nigda nigda naši njemi dajo pak železen ot 15 cm. V nedelo 4-ga smo jako čüli od Gorice kak zvonovje iz daleka.

Tou nej. Mam pa takši prašek za spanje.

Vučiteo: „Što zna, štera domača žival ide vsigdar za človekom?“
Vanek: „Buha“.

Prosim jih, če izda dobivajo Bogolüba, da mi edno št. pošlejo. Pozdraviti dam tudi Tonija lepo i vse tiste, ki k njim skupno hodijo na večer. Preporočam se vu molitev pri sv. meši. Naj jih blagoslovi milo Srce Jezušovo po prošnji Device Marije i sv. Jožefa. — Srčni pozdrav H. B. J. K.

Službena naznanila

Klajno apno za prehrano živine.

Pri pregledih živine, ob premovaljih, ob cepljenju je ugotovljeno, da je naša živina zelo zaostala v rasti in da je slabih kosti tako, da se dogajajo česti slučajih rahitisa (kostolomnice).

Vse to pa povzroča predvsem naša krma, katera vsebuje pre malo količine apna v sebi. Taka krma je posebno slaba za mlade živali ker se radi pomanjkanja apna posebno kosti slabo razvijajo. Zato porabljajo razumni kmetovalci kot posebno primes krmi klajno apno, katero živali redi in ji pospušuje rast. Uspehi pri porabi klajnega apna so že dolgo časa preiskušeni in ugotovljeni, ker to klajno apno ima v sebi prebavljive hranilne snovi in to: ogljikovo kislino apno, fosforno kislino apno in žvinsko sol. Na glavno živine se pokrmi dnevno velikim živalim, teletom in žebetom po 2 žlici, praščem pa po velikosti pol do 1 žlice klajnega apna. Perutnini pa se med krmo dnevno pomeša eno malo žlico klajnega apna. Posebno se priporoča polaganje klajnega apna živini, katera se liže. Klajno apno se polaga pomešano z otrobi ali drugimi drobnimi krmi ali z vodo v zmes. Na pobudo kmetovalcev samih bo sreski kmetijski odbor podelil občinan in živinorejskim selekcijskim organizacijam podporo, da si s skupno nabavo preskrbijo za občane in svoje člane klajno apno po nižji ceni. Ta akcija se bo izvršila skupno zato, da se uvede čimvečjo uporabo klajnega apna za polaganje naši živini. Klajno apno se bo med člane podelilo po ceni Din 2 za 1 kg, kar je sigurno mnogo nižja cena kot pa cena, če kupuje klajno apno vsak posameznik.

Občine in selekcij. društva naj pošljejo srezu skupna naročila za klajno apno, brez predlaganja poimenskih seznamov. Istočasno naj poberejo po 2 Din za 1 kg naročenega klaj. apna. Apno bo potrebno takoj pri prevzemu plačati. Vsak kmetovalec se lahko prijavi za nabavo klajnega apna preko svoje občine. Iskoristite kmetovalci to ugodno priliko za naročitev klajnega apna s katerim boste imeli pri polaganju vaši živini v vzreji prav lepe uspehe. Sresko načelstvo v Lendavi.

I 497/39 - 8.

Dražbeni oklic.

Dne 30. oktobra 1939, dopoldne ob 10 uri, bo pri tem sodišču v sobi št. 22, dražba nepremičnin zemljiška knjiga k. o. Bogojina vl. št. 6 B 22 c, 23 e, 4/35-inke parc. št. 677 vinograd in travnik, vl. št. 210 B 25 e, 26 c, 1/42-inka parc. št. 1003 gozd vl. št. 211 B 16 c, 17 e, 17-inka parc. št. 384 njiva, vl. št. 212 B 9 c, 10 c, 3/28-inke parc. št. 448 njiva in travnik, vl. št. 130 N 11 e, 12 e, 2/35-inke parc. št. 239 travnik, vl. št. 431 B 11 d, 12 c, 2/35-inke parc. št. 489 njiva, 2/35-inke parc. št. 506 njiva, 2/35-inke parc. št. 871 pašnik, vl. št. 432 B 11 c, 12 c, 2/35-inke parc. št. 944 pašnik, 2/35-inke parc. št. 980 gozd, vl. št. 433 B 12 c, 13 c, 2/35-inke parc. št. 381 njiva, vl. št. 639 B 9, 16, 2/35-inke parc. št. 229 njiva, vl. št. 645 B 9, 16, 2/75-inke parc. št. 185 njiva. Cenilna vrednost 2 305 Din, najmanjši ponudek 1.539 Din, varščina 230.50 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najkasneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljaviti glede nepremičnine v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri. — V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v D. Lendavi, odd. II. dne 15. septembra 1939.

Pošta.

Sreš Martin, Bratonci. Sočič Marija je mela v zadrugi 24 din. To smo spisali za naročnino Novin na letos. — Virag Terezija, Darcey. Sprejeli din 67.50. Na lani spisali din 12, na letos ostalo 55.50 din. — Denša John 2730 Arthington St. Chicago III. Javite nam imena naročnikov, ki ne vdbalajo listov redno. — Zver Magdica, Beyersdorf über Bitterfeld, Nemčija. 36 din naročnine plačano. — Gumilar Aleksander, Vidonci. 300 din naročnine sprejeli.

Dotrpela je v mariborski bolnici z 80 leti starosti naša dobra gospa

ANA MAGYAR
roj. Kos

vdova po cestarju v Šalovcih.

Pokopali smo je v torek 19. septembra 1939. na Pobrežju. Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

PRELESNIKIVI.